

ผนวก ก

ความเป็นมาของความขัดแย้งไทย-ลาว: กรณีภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง”

ภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง” เป็นภาพยนตร์ไทยแนวตลก/กีฬาที่ร่วมทุนสร้างระหว่างค่าย GTH กับ BBTV Productions กำกับโดย อติสรณ์ ตรีสิริเกษม¹ หนึ่งใน 6 ผู้กำกับภาพยนตร์เรื่อง “แฟนฉัน” สโลแกนของเรื่องคือ “ลาวกำลังจะไปบอลโลก”

เรื่องย่อหมากเตะโลกตะลึง (www.deknang.com)

สมมตินะ สมมติ..

สมมติ ว่ามีโค้ชฟุตบอลไทย คนหนึ่ง ชื่อ พงศันรินทร์ อุลิส เก่งกาจขนาดคุมทีม พรีเมียร์ ชิพ

สมมติให้ พงศันรินทร์มีแฟนสาวใส่วัยสาว อยากเป็น โค้ชทีมชาติไทย

สมมติให้เวอ์อีกนิด พงศันรินทร์ มีน้ำเป็นสาวใหญ่บ้าหอย รวยบอลชื่อ เจ๊มิ่ง

แก่ประกาศกร้าว.. ถ้าถูกรางวัลที่ 1 จะทุ่มเป็นสปอนเซอร์ให้สมาพันธ์ฟุตบอลไทย สานฝันหลานรักพา “บอลไทย ไปบอลโลก”

สมมติ พระเจ้าร่วมสนุก เนรมิตให้เจ๊มิ่ง ถูกล็อตเตอรี่ชุดใหญ่ 184 ล้านบาทเข้าจิ้งเบอ์

สมมติ เรื่องเริ่มพลิกพลิก สมาพันธ์ตลบลหลังแต่งตั้งโค้ชบราซิล พงศันรินทร์ออกหัก เจ๊มิ่งบันดาลโทสะตวาดแว๊ด เอาเงินไปให้ทีมลาวยังดีกว่าและ “ลาวจะไปบอลโลก”

---

¹ อติสรณ์ ตรีสิริเกษม ชื่อเล่นป๊ิง เกิดวันอาทิตย์ที่ 2 พฤศจิกายน พ.ศ. 2518 เป็นชาวจังหวัดสุราษฎร์ธานี ครอบครัวยุติธรรมทำธุรกิจขายรถจักรยานยนต์ เป็นลูกคนจีนแต่พูดจีนไม่ได้ เป็นชาวใต้แต่ก็พูดได้ไม่ได้เช่นกัน เรียนโรงเรียนคริสต์มาตั้งแต่อนุบาล แต่ปัจจุบันยังใช้ภาษาอังกฤษไม่คล่อง จบมัธยมปลายที่โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษา แผนกศิลป์-เยอรมัน จากนั้นศึกษาต่อระดับอุดมศึกษา คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย แผนกภาพยนตร์ เพราะชอบดูหนังและอยากเป็นคนทำหน้าที่ ผลงานการกำกับภาพยนตร์เรื่องแรก คือ “แฟนฉัน” และเรื่องที่สองคือ “หมากเตะโลกตะลึง” (www.thaicinema.org)

สมมติ ไปกันใหญ่ให้น้ำตื้นตื้น เมื่อทีมชาติลาวเกิดอุบัติเหตุรถคว่ำ นักเตะบาดเจ็บ ยกกัน

สมมติ ตามประสานมโอรมณัชน ให้นักเตะ “ชาดลาว” ชุดใหม่ ประกอบด้วย ศูนย์หน้าร่างโย่ง ที่แทงสนุกได้โดยไม่ต้องใช้เรสส์, กองกลางพันธุ์ดู วิ่งได้ไม่มีหมดอาชีพเก่าเจ้าหน้าที่จับหมาจรจัด, กองหลังพลังช้าง ถีบเตะบอลทิ้งจากประตูฝั่งหนึ่งไปข้ามคานอีกฝั่ง, ผู้รักษาประตูจอมหนีบ อดีตเด็กโยนแดงโมในตลาด ฯลฯ

สมมติ ตามประสานมโอรมณัชน ให้ “ทีมลาว โค้ชไทย” และ “ทีมไทย โค้ชบราซิล” ต้องโคจรมาพบกันในรอบตัดเชือก ไทย - ลาว โดยมีตัวฟุตบอลโลกรอบสุดท้ายที่เยอรมันเป็นเดิมพัน ใครแพ้ไปได้ไปบอลโลก...

เรื่องสมมติสารพัดสารเพเหล่านี้ กำลังจะกลายเป็นหนังจริงๆ ที่ชี้ไม้เงินโลกตะลึง!

ลำดับเหตุการณ์ความขัดแย้ง²

ต้นเดือนพฤษภาคม 2549 เป็นช่วงที่บริษัท GMM Tai Hub โหมโฆษณาประชาสัมพันธ์ภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง” ก่อนวันฉายจริง (18 พฤษภาคม) ผ่านสื่อต่างๆ มากมาย ทั้งหนังสือพิมพ์ นิตยสาร โปสเตอร์ แผ่นพับ วิทยุ โทรทัศน์ อินเทอร์เน็ต รวมถึงการจัดงานเปิดตัวอย่างเป็นทางการรอบสื่อมวลชนเมื่อวันที่ 9 พฤษภาคม 2549 ที่โรงภาพยนตร์เซ็นจูรี่อนุสาวรีย์ชัยสมรภูมิ ซึ่งแผนการประชาสัมพันธ์นั้นเน้นบรรยากาศร่วมไปกับกระแสฟุตบอลโลกที่กำลังเริ่มการแข่งขันเช่นกัน แต่สิ่งไม่คาดคิดก็เกิดขึ้นเพราะแทนที่จะได้รับกระแสตอบรับของผู้ชมที่คลั่งไคล้ฟุตบอลและหนังไทย กลับกลายเป็นกระแสการประท้วงจากคนลาวและคนไทยบางส่วนที่มองว่าภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง” มีการนำเสนอภาพและเนื้อหาที่เป็นการดูหมิ่นชาวลาว ลำดับเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมีดังนี้

ต้นเดือนพฤษภาคม 2549

- หลังจากโฆษณาภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง” ได้ถูกนำเสนอผ่านสื่อต่างๆ เช่น การโฆษณาผ่านหนังสือพิมพ์ แผ่นปิดภาพยนตร์ สถานีโทรทัศน์

² รวบรวมจากหนังสือพิมพ์ข่าวสด คมชัดลึก เดลินิวส์ ไทยรัฐ ผู้จัดการรายวัน และมติชน ฉบับวันที่ 14-29 พฤษภาคม 2549 และ วันที่ 1-19 ตุลาคม 2549

ไอทีวี และสถานีโทรทัศน์โมเดิร์นไนน์ทีวี เพื่อพร้อมออกฉายในวันที่ 18 พฤษภาคม 2549 ทำให้ชาวลาวที่สามารถรับสื่อไทยได้เกิดความไม่พอใจ และสื่อมวลชนลาวมีการนำเสนอข่าวว่าภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวมีการนำคนลาวมาล้อเลียนเป็นเรื่องตลก จนเกิดเป็นความเคลื่อนไหวในหมู่นักศึกษา สมาคมนักข่าวลาว และประชาชนลาวในนครหลวงเวียงจันทน์ กำหนดประชุมหารือเพื่อกำหนดมาตรการตอบโต้ และเตรียมประท้วงใหญ่

- เว็บไซต์มหาสารคามคอม เว็บไซต์ยอดนิยมของประเศลาว ได้มีการขึ้นกระทู้ต่อต้านภาพยนตร์เรื่องนี้เป็นจำนวนมาก มีการเรียกร้องไม่ให้นำเข้ามาฉายในประเทศลาว และต้องการห้ามฉายในประเทศไทยด้วย

วันที่ 13 พฤษภาคม 2549

- ตัวอย่างภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง” ถูกนำออกฉายที่โรงภาพยนตร์ลาวไฮเทค กรุงเวียงจันทน์ ประเทศลาว ทำให้ผู้ชมตะโกนโห่ร้องด้วยความไม่พอใจ จนเจ้าของโรงภาพยนตร์ต้องสั่งถอดภาพยนตร์ตัวอย่างเรื่องดังกล่าวออกไปทันที รวมทั้งปลดแผ่นปิดโฆษณาหนังตามสถานที่ต่างๆ ออกด้วย
- นายย้ง จันทะลังสี หัวหน้ากรมแถลงข่าวและโฆษกกระทรวงต่างประเทศลาว ได้เปิดเผยผ่านทางโทรศัพท์กับสำนักข่าวดีพีเอของเยอรมนีว่า ลาวกำลังประสานกับกระทรวงการต่างประเทศของไทยเพื่อยับยั้งการนำภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะโลกตะลึง” ออกฉาย เพื่อหลีกเลี่ยงการนำไปสู่ปัญหาทางการทูตต่อกัน เพราะภาพยนตร์เรื่องดังกล่าวได้ดูหมิ่นและมองชาวลาวอย่างขบขัน มีหลายฉากที่ทำให้คนลาวกลายเป็นตัวตลก เช่น การให้นักเตะทีมชาติลาวข้อมผมเป็นสีทอง ส่วนคนที่ไม่มีผมก็ข้อมขนรักแร้แทน หรือฉากที่ให้ฝึกเตรียมความพร้อมเพื่อทนกับสภาพอากาศหนาวที่เกาหลีโดยไม่ให้ทุกคนเข้าไปนั่งในรถแข่งแข็ง ตัวสั้น จนจี้มูกโป่ง เป็นต้น

วันที่ 15 พฤษภาคม 2549

- นายเหียม พมมะจัน เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย ได้โทรศัพท์ติดต่อมายังพล.ต.อ. ชิดชัย วรรณสถิตย์ รักษาการแทนนายกรัฐมนตรี และดร. กันตธีร์ ศุภมงคล รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศ ขอให้ระงับการ

ฉายภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะ โลกเตะลิง” โดยกล่าวว่า ภาพยนตร์เรื่องนี้จะทำให้กระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว

- กระทรวงการต่างประเทศของไทย เชิญผู้ผลิตภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะ โลกเตะลิง” เข้าร่วมปรึกษาหารือ
- วิสูตร พูลวรลักษณ์ ประธานกรรมการบริหาร บริษัทGMM Tai Hub ผู้ดำเนินธุรกิจสร้างภาพยนตร์ไทย จิระ มะลิกุล ผู้อำนวยการการผลิต และอดิสรณ์ ตรีสิริเกษม ผู้กำกับ เข้าพบเจ้าหน้าที่กระทรวงการต่างประเทศของไทยเพื่อปรึกษาหารือ และได้เดินทางนำกระเช้าดอกไม้ไปมอบให้กับนายเหี่ยม พมมะจัน เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทยเพื่อแสดงความเสียใจต่อเรื่องที่เกิดขึ้น พร้อมรับฟังความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และเงื่อนไขต่าง ๆ ของประเทศลาว
- บริษัท GMM Tai Hub แถลงข่าวเลื่อนการฉายภาพยนตร์หมากเตะ โลกเตะลิงอย่างไม่มีกำหนด เพื่อความสบายใจของทุกฝ่ายท่ามกลางข่าวที่ออกมาว่าที่ประเทศลาวได้มีการเตรียมตัวประท้วงหนังเรื่องนี้หากมีการเข้าฉาย
- นายเหี่ยม พมมะจัน เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย ให้สัมภาษณ์ในรายการ “ถึงลูกถึงคน” ทางโมเดิร์น 9 ทีวี เวลา 23.00-0.30 น. เกี่ยวกับกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นและได้เสนอให้ผู้สร้างภาพยนตร์ตัดเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับลาวออกทั้งหมด

วันที่ 18 พฤษภาคม 2549

- ภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะ โลกเตะลิง” ถูกถอดจากโปรแกรมการฉายทั่วประเทศอย่างไม่มีกำหนด

วันที่ 29 พฤษภาคม 2549

- ดร. กันตธีร์ ศุภมงคล รัฐมนตรีต่างประเทศของไทย ได้หารือกับสมสะอาด เล่งสะหวัด รองนายกรัฐมนตรีและรัฐมนตรีต่างประเทศลาว โดยฝ่ายลาวได้ขอบคุณรัฐบาลไทยที่ได้แสดงความเข้าใจถึงความละเอียดอ่อนของภาพยนตร์ “หมากเตะ โลกเตะลิง” ซึ่งได้มีการแก้ไขมิให้สถานการณ์บานปลาย ซึ่งเป็นเรื่องสำคัญสำหรับการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศทั้งสอง โดยเฉพาะระดับประชาชนต่อประชาชน

เดือนมิถุนายน-กันยายน 2549

- บริษัทGMM Tai Hub ได้พยายามดำเนินการแก้ไขและปรับวิธีการนำเสนอภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะ โลกเตะลิง” โดยใช้เค้าโครงเดิมแต่เปลี่ยนรายละเอียดไม่อ้างอิงถึงลาว ตามคำแนะนำของเหี่ยม พมมะจัน เอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย และนำส่งให้สถานทูตลาวประจำประเทศไทย ตรวจสอบเพื่อให้ความเห็นชอบอีกครั้งหนึ่ง

วันที่ 10 ตุลาคม 2549

- เปิดแถลงข่าวสื่อมวลชนในการกลับมาของ “หมากเตะ โลกเตะลิง” ในชื่อใหม่ “หมากเตะรีเทิร์นส” ที่ห้องประชุมชั้นที่ 21 บนตึก GMM Place ของแกรมมี่ พร้อมฉายวิดีโอทัศน์สรุปเหตุการณ์ 5 เดือนหลังจากแบนตัวเอง และชีวิตของนักแสดงหลังจาก 5 เดือนที่ผ่านมา

วันที่ 19 ตุลาคม 2549

- ภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะ โลกเตะลิง” เปลี่ยนชื่อใหม่เป็น “หมากเตะรีเทิร์นส” และพร้อมนำออกฉายอีกครั้งหนึ่ง

จากหมากเตะ โลกเตะลิงสู่หมากเตะรีเทิร์นส (สรุปภาพยนตร์เรื่องหมากเตะรีเทิร์นส, ดีวีดี)

ภายหลังจากภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะ โลกเตะลิง” ของค่าย GTH ได้รับการทักท้วงจากสถานเอกอัครราชทูตลาวประจำประเทศไทย ให้ระงับการฉายเนื่องจากภาพยนตร์เรื่องนี้มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างไทย-ลาว ทางทีมงานผู้สร้างได้เร่งดำเนินการแก้ไขโดยการลบภาพ เสียง เพลง และเนื้อหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับลาวออกไปจนหมดจากภาพยนตร์ตามที่ได้ตกลงไว้กับตัวแทนของประเทศลาว โดยชื่อประเทศลาวได้ถูกเปลี่ยนใหม่เป็น “ราชรัฐอาวี” ซึ่งเป็นประเทศสมมติตั้งอยู่ทะเลจีนใต้ ส่งออกหอยลาย ดำเนินนโยบายเป็นกลาง การแก้ไขได้ใช้เทคนิคการแต่งภาพ-ลบภาพ (retouch) ทางคอมพิวเตอร์ ใช้เวลาทั้งหมดกว่า 3 เดือนด้วยเงินทุน 2 ล้านบาทจึงแล้วเสร็จ และประเดิมการกลับมาฉายใหม่ เมื่อวันที่ 19 ตุลาคม พ.ศ. 2549 ในชื่อใหม่ว่า “หมากเตะรีเทิร์นส”

ภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะ โลกเตะลิง” กับ “หมากเตะรีเทิร์นส” นั้นไม่มีความแตกต่างกันมากนัก เนื้อหาและภาพเกือบทั้งหมดยังคงเดิม ไม่ว่าจะเป็นการตัดต่อ การเล่าเรื่อง สำหรับใน

ส่วนของฉากที่ต้องถ่ายซ่อมใหม่มีประมาณร้อยละ 5 เท่านั้น ได้แก่ฉากร้องเพลงชาติลาวได้ตัดทิ้งแล้วนำเพลงชาติลาวที่แต่งขึ้นใหม่มาใส่เข้าไป นอกนั้นส่วนใหญ่จะใช้คอมพิวเตอร์กราฟฟิกแก้ไขสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่แสดงถึงประเทศลาวแล้วเปลี่ยนให้กลายเป็นสัญลักษณ์ของราชอาณาจักรลาวแทน ส่วนในเรื่องเสียงพูดได้ใช้วิธีการพากย์ทับเสียงเดิมจากคำว่าลาวเป็นลาวลงไป และเหตุผลที่ใช้ชื่อ “ราชอาณาจักรลาว” เพราะเสียงคำว่า “ลาว” จะใกล้เคียงกับรูปปากของคำว่า “ลาว” ทำให้เมื่อพากย์เสียง “ลาว” ทับคำว่า “ลาว” ลงไปแล้วเกิดความกลมกลืนกับภาพของเดิมมากที่สุด

รายได้ของภาพยนตร์เรื่อง “หมากเตะรีเทิร์นส” ซึ่งเป็นรายได้จากการลงโรงฉายในเขตกรุงเทพ, ปริมณฑล และเชียงใหม่ ประจำสัปดาห์ที่ 26 – 29 ตุลาคม 2549 เป็นเงิน 8.7 ล้านบาท รวมฉาย 11 วัน (เอ็นเตอร์เทน, 2-8 พฤศจิกายน 2549)

เรื่องย่อ “หมากเตะรีเทิร์นส” (www.maktae.com)

กุนซื่อ พงศ์นรินทร์ อุลิส (จักรกฤษณ์ พณิชย์ผาดิกรรม) โค้ชหนุ่มไฟแรงผู้ฝันอยากเห็นทีมชาติไทยไปฟุตบอลโลก ยังคงไม่ได้รับโอกาสจากสมาคมฟุตบอลไทย ร้อนถึงเจมิ่งน้ำสาว บ้าหวายรวบอบลแฟนพันธุ์แท้ทีมไทย แยกประกาศลั่นถ้าถูกรางวัลที่ 1 จะทุ่มสπόνเซอร์ให้หลานรัก ฟุตบอลไทยไปตะลุยบอลโลกให้จงได้ แล้วชะตากี่ลิขิตให้ชีวิต 2 นำหลานผันผวน เมื่อเจมิ่งค้นถูกลอตเตอรี่ชุดใหญ่ 192 ล้าน แต่สมาคมกลับพลิกผันแต่งตั้งโค้ชบราซิล อ้างเสียเปรียบชาติ เจมิ่งยั่วจะจัด เลยงมมือหลานชายบินลัดฟ้าสู่ประเทศ “ลาว” ลั่นว่าจากราวนี้แหละ “ลาว” จะไปบอลโลก

ข้อมูลราชอาณาจักรลาว

ราชอาณาจักรลาว ตั้งอยู่ในทะเลจีนใต้ ส่งออกหอยลาย ดำเนินนโยบายเป็นกลางเป็นประเทศเล็ก ๆ ที่มีประชากรราวแสนคน แต่ติดหนึ่งในสิบประเทศที่คลังโคลี่ลูกหนังมากที่สุดจากการจัดอันดับประจำปี 2006 ทีมฟุตบอลของพวกเขาถือเป็นสมันน้อยของโซนเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ พกสถิติแจกแต้มเหล็กไม่เคยชนะทีมใดเลยในการแข่งขันระดับชาติ แต่เด็ก ๆ ชาวลาวก็เช่นเดียวกับเด็ก ๆ ทั่วโลกนั่นคือฝันอยากเห็นทีมชาติตัวเองลงเตะในมหกรรมระดับโลกนี้สักครั้ง

“ไปทำไมกันฟุตบอลโลก” สำหรับเด็กที่มีกีฬาถูกหนั่งในหัวใจ ก็ตอบได้ว่า “เพราะใจมันอยากไป” สำหรับปั้งและพงศ์นรินทร์ ก็ตอบได้ว่า ถ้าอยากไปบอลโลกก็ต้องกล้าฝัน ถ้าอยากชนะก็ต้องกล้าแพ้ เพราะการแข่งขันย่อมมีแพ้มีชนะ ส่วนการแพ้โดยไม่เคยได้ลงแข่งนั้น น่าเสียดาย...น่าเสียดาย